Gemeente Borne

Bestuurlijke memo

Nummer
22int07380

aan	Van	Opsteller	datum
Gemeenteraad Borne	College van B en W	A. Zwiep	13-9-22

betreft
Verordening maatschappelijke ondersteuning 2022

Portefeuillehouder
M. Geerdink / D. Vermorken (plv.)

Argumentatie voor aanbieding memo aan de gemeenteraad:
In het Politiek Beraad van 6 september jl. is de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Borne 2022 besproken. Naar aanleiding van de vragen en opmerkingen van de gemeenteraad geven wij u extra informatie en verduidelijking die helpend kan zijn bij de besluitvorming omtrent deze verordening. Daarnaast stellen wij voor om bij de eerstvolgende herziening van de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2022 twee begripsbepalingen toe te voegen en artikel 5.5 2e lid onderdeel b aan te passen. De verordening is namelijk in handen van de raad gesteld en daarmee niet meer te wijzigen door het college. Indien uw raad wenst om de genoemde aanpassingen reeds op de voorliggende verordening door te voeren, kunt u een voorstel daartoe indienen bij amendement.

Geachte raadsleden,

In deze memo gaan wij in op de verschillende vragen en opmerkingen die gesteld zijn tijdens het Politiek Beraad. Dit doen wij aan de hand van verschillende thema's/aandachtspunten. Daarnaast stellen wij enkele toevoegingen en een aanpassing in de eerstvolgende herziening van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Borne 2022 voor.

De voorliggende Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Borne 2022 is op enkele punten geactualiseerd o.a. om het vragen van een eigen bijdrage voor algemene voorzieningen mogelijk te maken. Het betreft dus niet een volledig herziene verordening. De Adviesraad Sociaal Domein heeft om die reden geen formeel advies uitgebracht en enkele aandachtspunten meegegeven.

Algemene voorzieningen
U als raad geeft ons de kaders mee waar wij op een passende manier uitvoering aan geven. In de Visie Sociaal Domein die door u is vastgesteld in september 2021 staat beschreven dat wij toe willen naar een beweging 'naar de voorkant' en meer inzetten op voorliggende voorzieningen en preventie in de vorm van vrij toegankelijke vormen van hulp en ondersteuning. Hiermee vergroten we de zelfredzaamheid van inwoners en verminderen we de druk op geïndiceerde (de niet vrij toegankelijke) hulp en ondersteuning. Ook in het programma Sociaal Domein staat aangegeven dat we zorgaanbod organiseren voorliggend op individuele geïndiceerde zorg. Ons uitgangspunt is dat de ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig

aangeboden wordt. Wij kijken naar de persoonlijke situatie van de inwoner en zijn/haar huishouden en als een algemene (voorliggende) voorziening niet (volledig) passend is, zal de inwoner een maatwerkvoorziening ontvangen.

Samen met Wijkracht worden momenteel de voorbereidingen getroffen om twee dagbestedingen (een seniorenontmoetingsgroep bij de Letterbak en een creatieve groep bij Creatief Atelier Borne) als algemene voorziening op te zetten (zie collegebesluit dagbesteding als algemene voorziening (BB22.00265)). Daarnaast wordt samen met Wijkracht gewerkt aan het realiseren van ANWB AutoMaatje in Borne. Voor meer informatie over deze algemene voorzieningen verwijzen wij naar de bijlage van deze memo.
In samenwerking met Hoi Services zijn wij bezig om de algemene voorziening was- en strijkservice op te zetten.

Wettelijke grondslag
De gemeente kan voor het gebruik van een algemene voorziening (behalve voor cliëntondersteuning) een bijdrage in de kosten van de ingezetene vragen.

Regelen in de verordening.
Als de gemeente een bijdrage voor algemene voorzieningen wenst te vragen, dan moet de gemeente dit in de verordening regelen (artikel 2.1.4 lid 1 Wmo 2015). Ook een eventuele korting op de bijdrage in de kosten moet in de Wmo-verordening worden geregeld. Het is niet toegestaan dit te delegeren aan het college (CRvB 18-05-2016, ECLI:NL:CRVB:2016:1404).

Bron: Juridische Helpdesk Schulinck Wmo

- Eigen bijdrage

Voor de dagbesteding willen wij een eigen bijdrage vragen van € 6,50 tot € 10,00 voor de koffie/thee en lunch (en creatieve materialen indien van toepassing). Deze vergoeding betreft dus de ‘gebruikskosten’. Er wordt geen bijdrage gevraagd voor de voorziening zelf.
Bij de vrijwillige vervoersdienst AutoMaatje bedraagt de eigen bijdrage € 0,35 per km, dit wordt gezien als onkostenvergoeding voor het gebruik van de auto.
De eigen bijdrage voor Wmo-cliënten met huishoudelijke ondersteuning die een indicatie voor de wasverzorging hebben is € 5,00 per waszak van 8 kg. Dit bedrag is conform Nibud-richtlijnen waarbij de inwoner gemiddeld dit bedrag nu ook al besteedt aan wasmiddel, stroom, water, elektriciteit, afschrijving etc. en ligt in lijn met ons omringende gemeenten. Bij de algemene voorziening was- en strijkservice wordt de was ook gestreken, hetgeen in de oude situatie niet altijd zo was.

De Wmo2015 laat geen ruimte om een inkomenstoets uit te voeren (artikel 2.3.5 lid 3 Wmo2015).
Dit is nog eens bekrachtigd in de brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 17 augustus 2021, inzake Kamervragen over het voeren van een inkomenstoets Wmo:

“De Wmo 2015 verplicht gemeenten tot het doen van zorgvuldig onderzoek als iemand zich meldt voor Wmo-ondersteuning. Als hieruit blijkt dat een cliënt op de gemeente is aangewezen voor ondersteuning – als deze niet zelfredzaam is - moet de gemeente deze ook bieden. De wet laat, bij de beoordeling of een inwoner van een gemeente in aanmerking komt voor hulp en ondersteuning op grond van deze wet, geen ruimte om de eigen financiële middelen van inwoners onder het begrip ‘eigen kracht’ te scharen (artikel 2.3.5 lid 3 Wmo 2015). Het voeren van inkomensbeleid is en blijft een verantwoordelijkheid van het Rijk. Dit is expliciet het uitgangspunt geweest tijdens de parlementaire behandeling, zowel bij de totstandkoming van de Wmo 2015 als bij de wijziging

van de Wmo 2015 die betrekking had op de invoering van het abonnementstarief, en is ook meerdere malen bevestigd in rechtspraak."

Wij zien dat een steeds grotere groep inwoners moeilijk rond kan komen. Dit vraagt om een bredere aanpak en niet om een generieke aanpassing binnen de Wmo. Dit kan betrokken worden bij de discussie die wij met u als raad willen voeren over de al maar stijgende kosten (energie, kosten levensonderhoud etc.) en een mogelijke aanpak hiervan.

- Communicatie naar de doelgroep over de was- en strijkservice

De communicatie is een belangrijk aandachtspunt. Wij gaan na vaststelling van de verordening met de huidige cliënten in gesprek (herindicaties) en onderzoeken of de was- en strijkservice een passend alternatief is. Er is een overgangsperiode van 3 maanden voor de inwoner. Als dit in individuele situaties niet passend is, zal de wasmodule in de thuissituatie (uitgevoerd door de huishoudelijke hulp) gehandhaafd blijven.

- Samenwerking regionale ondernemer was- en strijkservice

Voor deze 2- jarige pilot werken wij samen met Hoi Services, een ervaren partij die in onze omringende gemeenten en elders in Nederland ook actief is en waar goede ervaringen mee zijn. Dit past binnen de aanbestedingsregels, waarbij de gunning enkelvoudig onderhands heeft plaatsgevonden. Hoi Services gaat ook medewerker(s) inzetten vanuit Borne die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Wij hebben er voor gekozen om met een ervaren partij uit de regio samen te gaan werken.

- Scootmobielpool

Artikel 5.3 lid f is opgenomen om de mogelijkheid voor medegebruik van een maatwerkvoorziening door meerdere individuen mogelijk te maken. Als voorbeeld is de scootmobielpool genoemd. Deze plannen zijn nog niet verder uitgewerkt. Uiteraard blijven maatwerkvoorzieningen beschikbaar als medegebruik niet mogelijk is.

- Tijdspad

Het is nodig dat de verordening op 27 september 2022 wordt vastgesteld zodat Hoi Services kan beginnen met de uitvoering van de was- en strijkservice en Wijkracht kan starten met de twee dagbestedingen en de vrijwillige vervoersdienst AutoMaatje. De voorbereidingen van deze algemene voorzieningen zijn in gang gezet zodat deze op 1 oktober a.s. kunnen starten.

Fraude/integriteit aanbieder persoonsgebonden budget

Het voorkomen van misbruik en het oneigenlijk gebruik, en waar nodig, het optreden tegen onterecht gebruik van voorzieningen, behoort tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Gemeenten zijn vrij in de wijze waarop zij dit invullen.

Wij streven de volgende doelen na:

- We zorgen voor gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein met een goede kwaliteit voor onze inwoners.
- We maken verantwoord gebruik van de publieke middelen voor het sociaal domein en voorkomen dat we door onrechtmatig gebruik onnodige uitgaven doen.
- Inwoners en aanbieders van gemeentelijke voorzieningen weten dat het plegen van fraude niet loont.

In artikel 2.1.3 lid 4 van de Wmo 2015 is bepaald dat in de verordening regels worden gesteld voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

In de toelichting op de Wmo 2015 is het volgende opgenomen: “In dit wetsvoorstel is opgenomen welke onderwerpen de gemeenteraad in ieder geval in de verordening moet opnemen. Zo moeten in de verordening bijvoorbeeld regels worden gesteld over de aan voorzieningen te stellen kwaliteitseisen en de daaruit voortvloeiende aan beroepskrachten te stellen eisen van deskundigheid. Dat geldt ook voor de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik. De fraudebestendigheid van de uitvoering van deze wet zal hierdoor worden bevorderd. De regering hecht eraan dat gemeenten actief invulling geven aan de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik (MvT, p. 17)”. Zie https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-05/Memorie-van-toelichting-Wetsvoorstel-maatschappelijke-ondersteuning-2015_0.pdf

Om bij te dragen aan de realisatie van de genoemde doelen en ter uitvoering van artikel 2.1.3 lid 4 van de Wmo is artikel 5.5 aan de verordening toegevoegd. Op basis van dit artikel treedt het college preventief op en verstrekt hij geen persoonsgebonden budget voor ondersteuning door een aanbieder die fraude heeft gepleegd of indien er gerede twijfels zijn over de integriteit van de aanbieder.

- Toevoegen bij de eerstvolgende herziening van de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2022

Naar aanleiding van uw vragen/opmerkingen tijdens het Politiek Beraad wordt voorgesteld om bij de eerstvolgende herziening van de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2022 de volgende definities van “fraude” en “niet integer handelen” aan artikel 1.1 van de verordening toe te voegen, zodat duidelijker wordt waar we het over hebben:

fraude:	het opzettelijk onjuist handelen, en daarmee handelen in strijd met de regelgeving, met het oogmerk op eigen of andermans (financieel) gewin.
niet-integer handelen:	misbruik maken van voorkennis, persoonlijke en medische informatie van cliënten. Zich laten beïnvloeden in zijn oordeel als gevolg van een persoonlijke relatie, sociale status, uiterlijk, sekse en bevolkingsgroep. Iemand te bewegen door bedreiging, het aanbieden van geld of diensten of andere voordelen, door het uitoefenen van lichamelijke of psychische druk, dan wel het hanteren van listige kunstgrepen of door een samenweefsel van verdichtsels, met als doel een maatwerkvoorziening, individuele voorziening of overeenkomst te verkrijgen op grond van de Wmo 2015.

- Aanpassen aan de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2022 artikel 5.5 2e lid onderdeel b

Oude tekst:
b. verdacht is geweest van strafbare feiten dan wel daarvoor veroordeeld is geweest of;

Aangepaste nieuwe tekst:
b. veroordeeld is geweest voor strafbare feiten of;

Indien uw raad wenst om de genoemde aanpassingen op de voorliggende verordening door te voeren, kunt u een voorstel daartoe indienen bij amendement.

Bijlage

Dagbesteding als algemene voorziening

Inleiding
Een van de beheersmaatregelen in het Programma Sociaal Domein is:

- Het organiseren van algemene voorzieningen. Het gaat om het organiseren van zorgaanbod voorliggend aan individuele geïndiceerde zorg (maatwerkvoorziening).

Met het organiseren van dagbesteding als algemene voorziening kunnen we de dagbesteding laagdrempelig, dicht(er)bij organiseren en (nog meer) inspelen op de wensen van de cliënten. Daarnaast blijkt uit de opgestelde businesscase dat er een financieel voordeel ontstaat ten opzichte van de inzet van maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015).

In afgelopen periode heeft Wijkracht de mogelijkheden onderzocht van twee algemene voorzieningen dagbesteding namelijk bij de Letterbak en bij Kunsthoes/Crab. Deze twee dagbestedingen willen we als een pilot voor een jaar uitvoeren.

Van de deelnemers wordt een eigen bijdrage gevraagd. Er wordt een bijdrage gevraagd voor de kosten van koffie/thee, lunch (indicatie van €6,50 tot € 10,00). Dit zijn kosten die de mensen normaal gesproken ook maken. De precieze uitwerking/bedragen volgen nog omdat we het ook willen afstemmen met andere initiatieven/ vrijwillige eetpunten.

Achtergrondinformatie algemene voorziening
Het begrip algemene voorziening is in de Wmo 2015 gedefinieerd als "het aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning". Algemene voorzieningen zijn toegankelijk voor alle inwoners van een gemeente. Een algemene voorziening kan een voorliggend en volwaardig alternatief zijn voor een maatwerkvoorziening. Of dit in een individueel geval ook zo is, onderzoekt de gemeente indien door of namens een betrokkene een melding is gedaan dat deze maatschappelijke ondersteuning nodig heeft. Een cliënt die naar het oordeel van de gemeente voor een specifieke vorm van ondersteuning gebruik kan maken van een algemene voorziening, komt dus niet in aanmerking voor een maatwerkvoorziening voor die ondersteuning.

Een algemene voorziening dient:
- daadwerkelijk beschikbaar te zijn;
- door de belanghebbende financieel gedragen te kunnen worden en
- adequate compensatie te bieden.

Beoogd resultaat
Twee laagdrempelige dagbestedingen voor inwoners van Borne gericht op ontmoeting en participatie waarbij de wensen van de deelnemers centraal staan. Tevens bestaat er de mogelijkheid om gezamenlijk te lunchen. Het doel is dat de deelnemers mee kunnen blijven doen, vitaal blijven en zich prettig en maatschappelijk verbonden voelen en hun mantelzorgers die dagdelen ontlast worden.

Argumenten
- *Het ontwikkelen van algemene voorzieningen past binnen de Wmo 2015, de Visie Sociaal Domein en Borns Akkoord 2022-2026*

De Wmo 2015 geeft in artikel 2.2.3 het college de opdracht om algemene voorzieningen te organiseren die nodig zijn ter uitvoering van het beleidsplan. In onze Visie Sociaal Domein staan de volgende principes centraal passend bij het organiseren van dagbesteding als algemene voorziening.
Passende hulp en ondersteuning wordt in eerste instantie gevonden binnen de eigen kracht en zelfredzaamheid van de inwoner of in de samenredzaamheid. Al dan niet gecombineerd met voorliggende voorzieningen en waar nodig aangevuld met geïndiceerde voorzieningen.
Door werk, school, (zinvolle) dagbesteding, vrijwilligerswerk, sport of culturele activiteiten voelt men zich maatschappelijk verbonden en van betekenis.
We bieden ondersteuning en passende hulp bij het vinden van een oplossing. Daarbij werken we vanuit de bedoeling van de wet, het dichtbij organiseren van hulp en ondersteuning, een integrale aanpak en zo regelarm mogelijk.

- *De dagbesteding heeft diverse positieve effecten*

Het beschikken over en benutten van laagdrempelige dagbesteding heeft diverse positieve effecten, namelijk ontmoeting, onder de mensen blijven, participatie, tegengaan van eenzaamheid, ontlasten van de mantelzorger. De algemene voorzieningen dagbestedingen dragen er aan bij dat dure professionele zorg (maatwerkvoorzieningen) langer uitgesteld kan worden. Met de Adviesraad Sociaal Domein is de ontwikkeling van algemene voorzieningen besproken en zij juichen deze ontwikkeling toe.

- *De algemene voorziening kan een passende oplossing zijn voor de inwoners en hun mantelzorgers*

De consulenten Wmo hebben aangegeven dat een algemene voorziening een passende oplossing kan zijn voor diverse cliënten die momenteel gebruik maken van dagbesteding als maatwerkvoorziening (zij hebben een lichte indicatie namelijk de maatwerkvoorziening ondersteuningsbehoefte groep 1A). Enkele cliënten hebben tijdens de coronaperiode indicatie gehad voor ondersteuningsbehoefte groep 1A omdat diverse alternatieven voorliggend gestopt worden en/of er geen passende alternatieven beschikbaar waren. Op peildatum 1 januari 2022 maakten 68 cliënten gebruik van een dergelijke maatwerkvoorziening. Daarnaast is er doorlopend sprake van nieuwe instroom van cliënten. De Wmo consulenten gaven ook aan dat er specifiek vraag is naar een dagbesteding met creatieve activiteiten.

Uit de eerste interviews (7 cliënten) van ons onderzoek blijkt dat ieder een eigen reden heeft om gebruik te maken van dagbesteding. Bij alle zeven cliënten is er een overkoepelende drijfveer, namelijk het hebben van sociale contacten. Bij vijf van de gesprekken zat de partner/mantelzorger erbij. Zij gaven aan dat dagbesteding ook vooral voor hun van belang is. Zij ervaren even de rust en kunnen zich op deze momenten weer opladen om de rest van de tijd een goede en liefdevolle mantelzorger te zijn. Zes van de zeven geïnterviewde cliënten zijn uiterst positief over de ideeën en geven aan of te willen deelnemen of zijn bijdrage te willen leveren als vrijwilliger. Een citaat uit het interview: “Gewoon zelf op mijn scootmobiel weer ergens naar toe kunnen en mensen uit Borne ontmoeten, dat zou fantastisch zijn”.

TMZ (Dijkhuis) gaat eind 2022 definitief stoppen met het aanbieden van Wmo-dagbesteding voor mensen die niet zelf woonachtig zijn in het Dijkhuis. Een aantal van deze deelnemers wenst gebruik te maken van een algemene voorziening. Voor de overige deelnemers blijft een maatwerkvoorziening beschikbaar.

- *De twee dagbestedingen geven gedeeltelijke invulling aan de taakstelling sociaal domein omdat er sprake is van een verwacht structureel financieel voordeel.*

In de begroting 2022 is er voor het organiseren van algemene voorzieningen een taakstelling van € 25.000 per jaar oplopend tot structureel € 55.000 per jaar opgenomen vanaf 2023. Deze taakstelling kan verdeeld worden over een aantal initiatieven/beheersmaatregelen (waaronder ook de was- en strijkservice).

Vrijwillige vervoersddienst ANWB AutoMaatje

In de Visie Sociaal Domein staat benoemd dat wij willen investeren in voorliggende voorzieningen. Eén van de voorliggende voorzieningen is het realiseren van een vrijwillige vervoersdienst ANWB AutoMaatje.

Wat is AutoMaatje?
ANWB **AutoMaatje** is een vervoerservice waarbij vrijwillige chauffeurs minder mobiele plaatsgenoten vervoeren. De chauffeurs gebruiken daarvoor hun eigen auto. De iwoner betaalt alleen een kleine onkostenvergoeding van € 0,35 per kilometer aan de vrijwillige chauffeur. Het vervoer beperkt zich niet tot een bezoek aan ziekenhuis, dokter, fysiotherapeut of meedoen met activiteiten. Inwoners kunnen ANWB AutoMaatje ook inschakelen voor leuke uitjes als een bezoek afleggen, naar de kapper of gezellig winkelen.

Voor wie is AutoMaatje bedoeld?
Voor alle inwoners van Borne die zelf minder mobiel zijn en voor vervoer afhankelijk zijn van anderen.

Is er een indicatie nodig?
Er is geen indicatie nodig.

Wat is de eigen bijdrage?
De onkostenvergoeding bedraagt € 0,35 per kilometer. (Kosten die de inwoner zelf ook zou maken als hij/zij met een eigen auto zou rijden).

Is vervoer nodig?
Inwoner neemt twee dagen van tevoren contact op met het ANWB AutoMaatje meldpunt. Deze is fysiek en telefonisch bereikbaar bij het Kulturhus.

Uitvoering
Wijkracht is de organisatie die AutoMaatje opzet en coördineert. De coördinatierol is belegd bij de medewerker die ook de vrijwilligerscoördinator is. Vrijwilligers plannen de ritten en de coördinator verzorgt de communicatie naar vrijwilligers, deelnemers en media. De Wmo-consulenten gaan de inwoners met een vervoersvraag attenderen op AutoMaatje. Deze is voorliggend op een vervoersindicatie.
Uit de praktijk blijkt dat AutoMaatje veel meer biedt dan alleen vervoer. De chauffeurs bestrijden eenzaamheid en verstevigen de sociale binding. Elke rit betekent een (nieuw) sociaal contact, een gesprek tussen deelnemer en chauffeur. De beoogde startdatum is 3 oktober 2022.

Financieel
De opstartfase wordt bekostigd uit activiteitenmiddelen die in de Coronatijd niet ingezet zijn. Voor de continuering vanaf 2023 wordt deze meegenomen met de begroting 2023. Het gaat om een bedrag van € 8.000 (coördinatie van 2 uur per week en organisatiekosten).

Communicatie
Er is en wordt nu al geworven voor vrijwilligers en gecommuniceerd over de komst van AutoMaatje.